

KVALITET

INTEGRITET

ENTUSIASME

LAGSPILL

Norsk Institutt for naturforskning, NINA, er et nasjonalt og internasjonalt kompetansesenter innen naturforskning. Vår kompetanse utøves gjennom forskning, utredningsarbeid, overvåking og konsekvensutredninger. NINA har ca 150 ansatte. NINA er et institutt i Miljøalliansen. Fakta-ark gir populariserte sammendrag av publikasjoner fra NINA

Utnyttelse av levende ressurser på Grønland: GEOGRAFISK AVGRENSEDE BESTANDER KAN FORVALTES LOKALT

Fåtallige og sjeldne arter på Grønland bør forvaltes sentralt; mange av disse artene omfattes også av internasjonale avtaler og kan følgelig ikke forvaltes lokalt. Men noen arter kan være egnet til å forvaltes lokalt — de som danner geografisk avgrensede bestander og er alminnelig forekommende i flere land.

Fordeler ved lokal forvaltning

Dette fremgår av NINAs rapport om utdelegering av forvaltningsansvar for levende ressurser på Grønland. De mest åpenbare bevaringsmessige fordeler med en lokal forvaltning er at en lokalt hurtigere kan spore endringer i bestanden, samtidig som en lettere kan regulere fangsten etter dens fysiologiske tilpasning til den geografiske lokalitetens miljø.

Forsøk med fjellørret og rein

På denne bakgrunnen er fjellørret på Sør-Grønland og reinsdyrbeholdningen på Nussuaq-halvøya godt egnet for forsøk med lokal forvaltning. Utnyttelse av reinsdyr har alltid hatt stor betydning for grønlenderne. Dyrene kan kalve allerede i ettårsalderen, og bestandene har således et stort produksjonspotensial. Med tanke på en bærekraftig utnyttelse er det viktig å

Fiskekutter på Grønlands vestkyst.

Foto: Arild Landa.

kjenne bestandenes antall og avgrensninger, deres størrelse og tilvekst, og tilstanden til dyr og vegetasjon. Mye av denne informasjonen kan oppnås gjennom et samarbeid mellom lokale aktører og biologer. Disse forholdene gjør reinsdyrene til en velegnet art når man vil utvikle og prøve lokal forvaltning. Videre omfattes ikke reinsdyrene av internasjonale avtaler.

Lange tradisjoner

Vi har begrenset viten om fjellørreten, som finnes over hele Grønland, men artens biologi er ganske godt kjent fra andre arktiske områder. Fangst av fjellørret har lange tradisjoner på Grønland, og den er en populær sportsfisk, som trolig har store muligheter innen turismen. Fisken er alminnelig forekommende i lokale bestander, og heller ikke fjellørreten omfattes av internasjonale avtaler.

Flere enn før skal dele Grønlands ressurser

Det moderne Grønlands utvikling og industrialisering har røtter tilbake til det opprinnelige fangstservivet og er i stor grad basert på å utnytte de levende ressurser. Samtidig er retten til å drive med fiske og fangst sterkt forankret i befolkningen.

Nye interesser

Men det er også oppstått andre og nye interesser, som for eksempel naturturisme, betalingsjakt og sportsfiske. Det er flere enn tidligere som skal dele ressursene mellom seg. Det oppstår konflikter mellom de forskjellige interessene når ressursene er begrenset.

Ressurs og interessepartnere

Forvaltning av og konflikter om de levende ressursene har mange sider. Dels er det tale om hensynet til selve ressursen og dens livsbetingelser; ressursen har en egenverdi som skal forvaltes slik at den kan gi livskraftige bestander inn i fremtiden. Dels dreier det seg om hensynet til alle interessepartnere.

Må oppfattes som rettferdig

Målet med å forsøke lokal forvaltning er å oppnå en bærekraftig utnyttelse og en forvaltning som oppfattes som rett-

ferdig av brukerne. Den største utfordringen er at alle som har interesser i en ressurs, tar et aktivt ansvar for at den opprettholdes lenge. Dette krever at alle parter har evne og vilje til å inngå kompromisser.

Det er derfor klart at lokal forvaltning er ressurskrevende og vil avdekke mange problemer som må finne sin løsning over tid.

REFERANSE TIL FAKTA-ARKET:

Gunnerød, T.B. (red.) 2006.
Forvaltning av naturres-
surser på Grønland - NINA
Faktaark 3-2006. 2s.

STOFFET ER HENTET FRA:**NINA Rapport 6**

Hanne Haaland
Ketil Skogen
Arild Landa
Dave Løeks
Oddgeir Andersen
Peter Aastrup
Carsten Egevang
Roel May:

«Uddelegering af for-
valtningsansvar — levende
ressourcer i Grønland»

Oppdragsgiver:
Direktoratet for Miljø
og Natur og Direktoratet
for Fiskeri og Fangst,
Grønland.

Finansiering:
DANCEA
Danmarks Miljøstyrelse.

BESTILLING:**NINA Rapport 6**

Rapporten kan også lastes ned
gratis på NINAs nettsider:
[http://www.nina.no/archive/
nina/PppBasePdf/rap-
port/2005/6.pdf](http://www.nina.no/archive/nina/PppBasePdf/rapport/2005/6.pdf)

eller bestilles fra NINA
Pris: kr. 150.-

REDAKTØR:

Tor B. Gunnerød

LAYOUT:

Ingrid W. Arntzen
Grafisk seksjon ved NINA

REDIGERING OG PRODUKSJON:

Hans Georg Jürgens

TRYKK:

Trykkerihuset Skipnes AS

ISSN 1503-5158

Delegering av forvaltningsansvar — fleksibelt og problemfylt

Internasjonalt har man i de senere år sett en økende tendens til at lokale aktører spiller en rolle i ressursforvaltningen; dette kalles gjerne co-management eller samforvaltning. En

slik delegering av forvaltningsansvar kan skje etter forskjellige modeller. Et hovedprinsipp er at flere aktørgrupper får innflytelse når forvaltningstiltak skal utformes og gjen-

nomføres. Dette kan gi en mer fleksibel forvaltning og et redusert konfliktnivå.

SAMFORVALTNING — ERFARINGER FRA CANADA OG NORGE

Noen av samforvaltningens utfordringer og problemer illustreres i rapporten gjennom erfaringer fra Canada og Norge, og det trekkes linjer fra disse eksemplene til de grønlandske forhold.

kermedvirkning blir hovedsakelig ivaretatt av nasjonale foreninger, politiske institusjoner og gjennom høringer og dialogmøter. Disse forene involverer i dag et fåtall aktører.

samme måte vil opprettelse av nye forvaltningsorganer være avhengig av at tilstrekkelige ressurser gjøres tilgjengelige. Spørsmålet om brukerne selv også må bidra økonomisk til dette, blir stilt. En modell med etablering av "Trust Funds", som i Canada, kan være en finansieringsmulighet for vilt- og fiskeforskning og utdanningsformål innen naturforvaltning på Grønland.

Sentralisert forvaltning

Dagens ressursforvaltning på Grønland er relativt sentralisert, og bru-

Utvikling lokalt

Utvikling av nye lokale forvaltningsmodeller må finne sted lokalt. Tid og ressurser må stilles til rådighet for å sikre en inkluderende prosess. På

Reell myndighet lokalt

Et avgjørende element i utviklingen av lokale forvaltningsmodeller, er at de nye organisasjonene gis reell myndighet, for eksempel i forbindelse med kvotefastsettelse, jakt/fangst/fiskeregler, frednings- og jakt/fiskeperioder osv. Det anbefales at slike forvaltningsorganer utnevnes politisk av kommunene, men at forskjellige interesser og perspektiver ivaretas gjennom planmessig utvelgelse av medlemmer. Ansettelse av medarbeidere i en posisjon mellom besluttsende organer og lokale ressursbrukere kan bidra til en bedre dialog og forbedre informasjonen mellom de ulike parter. Dette sees også av eksemplene fra Canada og Norge.

Samarbeid om praktiske forvaltningsoppgaver kan redusere konflikter og forbedre tilliten mellom grupper. Bestandsovervåkning og registreringsarbeid er oppgaver som er velegnet for lokal deltakelse. Informasjon om forvaltningen og forskningens aktiviteter bør være en sentral komponent i dialogen mellom de forskjellige aktørene. Det er dessuten ønskelig å involvere også andre grupper enn dem som har en sterk forankring i tradisjonell naturbruk.

Reinsdyrforskning ved hjelp av lokale fangere, Inglefield Land, Nordvest-Grønland.
Foto: Arild Landa.